

# Fiscaal Juridische Actualiteiten

Informatiebulletin over de eigen woning en inkomensvoorzieningen

Nummer 222 – maart 2022

---

## Inhoud

### Fiscaal Juridische Signalen

- Verlaging schenkingsvrijstelling eigen woning in 2023 [1](#)
- Prioriteiten Belastingdienst en fiscaal beleid [2](#)

### Vraag van de maand

- Twee eigen woningen [3](#)

### Wetgeving en beleid

- Vragen & Antwoorden lijfrente opnieuw uitgebracht [4](#)
- Bijgewerkte publicaties kapitaalverzekering, spaarrekening en beleggingsrecht eigen woning [4](#)
- V&A 'Kosten beleggingsdiensten beleggingslijfrente' opnieuw uitgebracht [5](#)

### Jurisprudentie

- Stallen, rijhal en weiland zijn aanhorigheden bij de woning [6](#)
  - Beperking renteaftrek als gevolg van late verdeling [7](#)
  - Wie als eerste aangifte doet, krijgt aftrek [8](#)
- 

## Fiscaal Juridische Signalen

### Verlaging schenkingsvrijstelling eigen woning in 2023

[Kamerbrief over verlaging vrijstelling eigen woning per 2023, 1 maart 2022](#)

[Voorstel verlaging schenkingsvrijstelling eigen woning 2023, 8 maart 2022](#)

Staatssecretaris Van Rij van Financiën, Fiscaliteit en Belastingdienst, informeert de Tweede Kamer op 1 maart 2022 over de (on)mogelijkheden tot afschaffing of verlaging van de schenkingsvrijstelling voor de eigen woning (jubelton) per 2023. Ook geeft hij antwoord op vragen over het eerder afschaffen van de jubelton.

Van Rij geeft aan dat het Coalitieakkoord van 15 december 2021 voorziet in de afschaffing van de vrijstelling eigen woning per 1 januari 2024. De volledige afschaffing van de vrijstelling vergt een structuuraanpassing in de automatisering van de Belastingdienst en kan pas per 1 januari 2024 worden gerealiseerd. De staatssecretaris geeft aan dat een verlaging van de vrijstelling eigen woning per 1 januari 2023 naar een ander bedrag niet op onoverkomelijke automatiseringsproblemen stuit en dus wel mogelijk is. Daarbij geeft hij aan dat het in zijn ogen het meest logisch is om als minimale ondergrens voor een eventuele verlaging van de vrijstelling het bedrag van de eenmalige verhoogde vrijstelling tussen ouders en kinderen (€ 27.231 in 2022) te hanteren.

Op 8 maart 2022 stuurt staatssecretaris Van Rij vervolgens het [voorstel](#) voor de verlaging van de schenkingsvrijstelling 2023 naar de Tweede Kamer. Het kabinet stelt voor om de schenkingsvrijstelling eigen woning per 1 januari 2023 te verlagen tot € 27.231 (bedrag 2022). Dit bedrag is gekozen omdat deze vrijstelling daarmee op hetzelfde niveau komt als de eenmalige vrijstelling voor schenkingen van ouders aan hun kinderen. Dit voornemen tot verlaging krijgt net als de afschaffing van de vrijstelling eigen woning per 1 januari 2024 een plek in het wetsvoorstel Belastingplan 2023.

---

## Prioriteiten Belastingdienst en fiscaal beleid

### [Kamerbrief prioriteiten staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst, 16 februari 2022](#)

Staatssecretaris Van Rij van Financiën, Fiscaliteit en Belastingdienst, informeert de Tweede Kamer op 16 februari 2022 over de prioriteiten voor de Belastingdienst en geeft een toelichting op de prioriteiten op het terrein van het fiscale beleid.

#### **Prioriteiten voor de Belastingdienst**

De staatssecretaris geeft aan dat het herstel van het vertrouwen van de samenleving in het functioneren van de Belastingdienst hoge prioriteit heeft. Hiertoe dient de Belastingdienst burgers en bedrijven centraal te stellen en te werken aan snelle, betrouwbare en zorgvuldige behandeling, deskundige en persoonlijke ondersteuning en effectief toezicht en fraudebestrijding. Volgens Van Rij is een belangrijke voorwaarde daarvoor dat de basis, zoals met name de automatisering en de zorgvuldige omgang met persoonsgegevens, op orde is.

#### **Fiscaal beleid**

De (fiscale) maatregelen uit het coalitieakkoord zijn onderverdeeld in vijf thema's: klimaat, ondernemen, inkomen en arbeid, vermogen en wonen en gezondheid. Wij hebben een aantal relevante maatregelen in een overzicht samengevat. Daarbij is ook aangegeven in welk wetstraject deze maatregelen terechtkomen en wanneer het desbetreffende wetsvoorstel naar verwachting wordt ingediend.

| Maatregel                                      | Wetstraject                                        | Verwachte indiening                             |
|------------------------------------------------|----------------------------------------------------|-------------------------------------------------|
| Afschaffen middelingsregeling                  | Belastingplan 2023                                 | Q3 2022                                         |
| Verlaging zelfstandigenaftrek                  | Belastingplan 2023                                 | Q3 2022                                         |
| Afbouw inkomensafhankelijke combinatiekorting  | Belastingplan 2023, 2024, Fiscale Verzamelwet 2024 | Q3 2022, Q3 2024 of Q4 2024                     |
| Heffing werkelijk rendement box 3              | Zelfstandig wetstraject                            | Q3 2022 – mogelijk onderdeel Belastingplan 2023 |
| Belasten verhuurd onroerend goed box 3         | Belastingplan 2023                                 | Q3 2022                                         |
| Verhogen heffingvrij vermogen box 3            | Belastingplan 2023                                 | Q3 2022                                         |
| Afschaffen schenkingsvrijstelling eigen woning | Belastingplan 2023                                 | Q3 2022                                         |
| Verlagen schenkingsvrijstelling eigen woning   | Belastingplan 2023                                 | Q3 2022                                         |
| Algemeen tarief overdrachtsbelasting 9%        | Belastingplan 2023                                 | Q3 2022                                         |

In het slot van de Kamerbrief geeft Van Rij aan dat hij de ambitie heeft om de eerste stappen te zetten voor vereenvoudiging en hervorming van het belastingstelsel. Het kabinet zet in op het herstellen van vertrouwen tussen burger en overheid. Hiervoor is het volgens de bewindsman van belang om wetten te beoordelen op eenvoud, menselijke maat en uitvoering en door het opzetten van een laagdrempelige, onafhankelijke fiscale rechtshulp.

---

# Vraag van de maand

## Twee eigen woningen

**Mijn vriend en ik zijn geregistreerd partners en hebben een LAT-relatie. Ik heb een eigen woning waar ik in woon, mijn vriend heeft ook een eigen woning waarin hij woont. Kunnen wij in onze aangifte inkomstenbelasting ieder onze eigen woning opgeven in box 1?**

Net als echtgenoten, bent u als u een geregistreerd partnerschap bent aangegaan, elkaars fiscaal partner. Deze regeling is neergelegd in [art. 5a AWR](#). Aan het fiscaal partnerschap zijn in uw situatie verder geen nadere voorwaarden gesteld. Het zijn van echtgenoot of geregistreerd partner is voldoende. Er gelden geen materiële voorwaarden voor bijvoorbeeld de wijze waarop de financiën onderling zijn geregeld of bijvoorbeeld de eis van samenwonen.

In [art. 3.111 lid 8 Wet IB 2001](#) is bepaald dat bij een belastingplichtige en zijn fiscaal partner tezamen niet meer dan één hoofdverblijf in aanmerking wordt genomen. In het geval waarin meer dan één hoofdverblijf bestaat, kunnen de belastingplichtige en zijn partner gezamenlijk bij aangifte kiezen welke woning als hoofdverblijf moet worden aangemerkt. Als ze niet gezamenlijk aangifte doen maar ieder apart, is de aangifte die als eerste bij de Belastingdienst binnenkomt bepalend voor de keuze \*. De keuze mag ieder jaar opnieuw worden gemaakt. Als er geen keuze wordt gemaakt, is geen van de hoofdverblijven een eigen woning in box 1. Alleen in het geval er sprake is van het beëindigen van het geregistreerd partnerschap dan kan ieder van u zijn eigen woning aanmerken als eigen woning/hoofdverblijf in box 1. U bent dan namelijk geen fiscaal partner meer.

### Belang voor de praktijk

In een Kamerbrief van [5 februari 2020 \(kenmerk 2019-0000158950\)](#) heeft toenmalig Minister van Financiën Hoekstra een reactie gegeven op een verzoekbrief van een gehuwd stel dat in een soortgelijke situatie verkeerde. Deze echtgenoten vonden het onrechtvaardig dat zij op grond van de inkomstenbelastingwetgeving slechts één woning mogen aanmerken als eigen woning (box 1), terwijl zij voor het Burgerlijk Wetboek (BW) geen samenwoonverplichting hebben.

In antwoord hierop gaf Hoekstra aan, dat BW en belastingwetgeving naast elkaar bestaan. Doel en strekking van fiscale wetgeving is doorgaans een geheel andere dan die van civielrechtelijke wetgeving. Civielrechtelijk is het op grond van het huwelijksvermogensrecht mogelijk dat de man en de vrouw ieder eigenaar zijn van de woning waarin zij wonen. De Wet IB 2001 bepaalt vervolgens hoe de belastingheffing is geregeld in geschetste situaties. Dit levert niet zonder meer strijd op tussen beide wetgevingen.

Het feit dat er ieder jaar een keuze gemaakt mag worden, zou in theorie de mogelijkheid open kunnen zetten naar 60 jaar renteaftrek. In het verleden is door het Ministerie van Financiën erkend dat partners in specifieke gevallen een lening zo zouden kunnen construeren dat er 60 jaar renteaftrek op die lening mogelijk is. Voorzichtigheid is wel geboden. In het verzamelbesluit over eigenwoningrente (besluit van [10 juni 2010, nr. DGB2010/921](#)) is aangegeven dat de toerekening van inkomensbestanddelen tussen partners geen gevolgen heeft voor de 30 jaarstermijn. Wanneer partners per jaar afwisselend de belastbare inkomsten uit eigen woning in aanmerking nemen, leidt dit volgens het besluit dus niet tot 60 jaar renteaftrek. Strikt genomen is dat een andere situatie dan die van geregistreerd partners met aparte woningen, maar het is evident dat het mogelijke gevolg van toepassing van de regeling (meer dan 30 jaar renteaftrek) in strijd is met doel en strekking van de (fiscale) wetgeving. Bovendien is een legitieme vraag of ons huidige stelsel van hypotheekrenteaftrek niet eerder sneuvelt dan dat uw hypotheek de 60-jaars periode bereikt.

\* zie voor een nadere toelichting en nuancering de bijdrage 'Wie als eerste aangifte doet, krijgt aftrek' in de rubriek Jurisprudentie.

---

# Wetgeving en beleid

## Vragen & Antwoorden lijfrenten opnieuw uitgebracht

De Kennisgroep Verzekeringsproducten en Assurantiebelasting van de Belastingdienst heeft het vragen-en-antwoorden-document over lijfrenten in maart 2022 opnieuw uitgebracht.

[Vragen en antwoorden over lijfrenten, maart 2022](#)

De set vragen en antwoorden over lijfrenten is door de Belastingdienst herzien en begin maart 2022 opnieuw uitgebracht. Het gaat hierbij om de vierde herdruk. De V&A-set bestaat uit vijf onderdelen. Nieuw ten opzichte van de vorige editie is onderdeel E. Hierin is met drie vragen ingegaan op de wettelijke termijn voor het omzetten in een andere lijfrente of het vaststellen van de lijfrentetermijnen. De vragen E.2 en E.3 zijn gedestilleerd uit de vragen B.3 en C.5. Alleen vraag E.1 is nieuw. De overige wijzigingen ten opzichte van de vorige editie, van 6 mei 2021, zijn niet inhoudelijk van aard.

### Vraag E.1

Vervalt de aansprakelijkheid van de financiële instelling voor de door de belastingplichtige verschuldigde belasting bij overschrijding van de wettelijke termijn automatisch na het verstrijken van de vijfjaarstermijn voor navordering?

### Antwoord

Nee, deze aansprakelijkheid vervalt niet automatisch na het verstrijken van vijf kalenderjaren sinds het tijdstip waarop de belastingschuld is ontstaan. Bij het overschrijden van de wettelijke termijn wordt de lijfrente geacht te zijn afgekocht ([art. 3.133, derde lid, Wet IB 2001](#)). Op grond van [art. 44a lid 1 Invorderingswet 1990](#) is de financiële instelling bij een BHW/IB 2001 lijfrente aansprakelijk voor de door de belastingplichtige verschuldigde belasting, belasting-, revisie- en invorderingsrente over de afkoop. Als de lijfrente, waarvan de wettelijke termijn is overschreden, niet in het betreffende jaar in de aanslag is betrokken, kan een navorderingsaanslag worden opgelegd. De bevoegdheid tot het vaststellen van een navorderingsaanslag vervalt op grond van [art. 16 AWR](#) door verloop van vijf kalenderjaren na het tijdstip waarop de belastingschuld is ontstaan. Als voor het doen van aangifte inkomstenbelasting uitstel is verleend, wordt de navorderingstermijn met de duur van dit uitstel verlengd. De aansprakelijkheid van de financiële instelling vervalt dan na het verstrijken van vijf kalenderjaren, vermeerderd met de duur van het verleende uitstel voor het doen van de aangifte inkomstenbelasting.

### Belang voor de praktijk

*Dit V&A E.1 hoort wat ons betreft thuis in de basiscursus belastingrecht. De relevantie blijft beperkt tot lijfrente-uitvoerders. Aangenomen mag worden dat professionele uitvoerders genoegzaam bekend zijn met de mogelijke aansprakelijkheid voor de inkomstenbelasting en revisierente bij overschrijding van de wettelijke bedenktijd.*

---

## Bijgewerkte publicaties over kapitaalverzekering, spaarrekening en beleggingsrecht eigen woning

De Belastingdienst heeft twee sets met Vragen en Antwoorden over de kapitaalverzekering eigen woning (KEW), de spaarrekening eigen woning (SEW), het beleggingsrecht eigen woning (BEW) en vóór 2001 bestaande kapitaalverzekeringen in box 3 opnieuw gepubliceerd.

[I Vragen en antwoorden over de kapitaalverzekering eigen woning, de spaarrekening eigen woning, het beleggingsrecht eigen woning en vóór 2001 bestaande kapitaalverzekeringen in box 3, 11 februari 2022](#)

[II Vragen en antwoorden over gewijzigd fiscaal beleid en wetgeving met betrekking tot de KEW, SEW, BEW en BHW-kapitaalverzekering per 1 januari 2013, 1 januari 2017, 1 april 2017 en 1 januari 2018, maart 2022](#)

Deze twee publicaties vervangen eerdere versies ervan uit 2020 ([Vragen en antwoorden over de kapitaalverzekering eigen woning, de spaarrekening eigen woning, het beleggingsrecht eigen woning en vóór 2001 bestaande kapitaalverzekeringen in box 3](#)) respectievelijk 2018 ([Vragen en antwoorden over gewijzigd fiscaal beleid en wetgeving met betrekking tot de KEW, SEW, BEW en BHW-kapitaalverzekering per 1 januari 2013, 1 januari 2017, 1 april 2017 en 1 januari 2018](#)). De wijzigingen zien voornamelijk op verduidelijking van de teksten. Er zijn geen inhoudelijke wijzigingen mee beoogd.

#### Belang voor de praktijk

*Document I bevat vragen en antwoorden over het overgangsregime voor de KEW, SEW en het BEW. Ten opzichte van de eerdere versie uit 2020 is in het nieuwe vraag- en antwoorddocument toegevoegd onder welke voorwaarden de partner gebruik kan maken van de vrijstelling van de overleden rekeninghouder van een SEW. De partner moet in dat geval de financiële instelling binnen een redelijke termijn mededelen dat hij de rekening wil continueren. Een termijn van 12 maanden wordt daarbij in ieder geval als redelijke termijn beschouwd. Bij bijzondere omstandigheden die aan de inspecteur aannemelijk moeten worden gemaakt, is verlenging van die termijn mogelijk.*

*Document II behandelt onder meer vragen en antwoorden over het vervallen van tijdklemmen in een aantal situaties. Ten opzichte van de versie uit 2018 is een nieuwe vraag opgenomen over het aflossen van de eigenwoningschuld (vraag 15). Hierin is aangegeven dat gebruik mag worden gemaakt van de uitkeringsvrijstelling als de uitkering zoveel mogelijk wordt gebruikt voor aflossing van een box 3 lening die oorspronkelijk was gesloten als eigenwoningschuld, maar door het verstrijken van de maximale periode van renteaftrek naar box 3 is verhuisd. Deze uitleg is overigens volledig in overeenstemming met het [besluit van 7 december 2020, nr. 2019-74967](#). Daarin is het voorgaande al goedgekeurd.*

---

## **V&A ‘Kosten beleggingsdiensten beleggingslijfrente’ opnieuw uitgebracht**

**De Kennisgroep Verzekeringsproducten en Assurantiebelasting van de Belastingdienst heeft in maart 2022 het V&A “Kosten van beleggingsdiensten ten laste van een lijfrentebeleggingsrekening” opnieuw uitgebracht.**

#### [Vragen en antwoorden over kosten beleggingsdiensten lijfrentebeleggingsrekening, maart 2022](#)

In februari 2020 verscheen voor de eerste maal een Vraag & Antwoord van de Belastingdienst over welke kosten van beleggingsdiensten ten laste van een lijfrentebeleggingsrekening mogen komen. Dit Vraag & Antwoord is onlangs opnieuw uitgebracht. Wij constateren dat vooral de opbouw van het document is gewijzigd, maar dat van inhoudelijke wijziging geen sprake is. Wel komt in het V&A explicieter dan in de vorige editie naar voren dat (1) kosten voor financieel advies en (2) kosten voor nazorg- of serviceabonnementen niet zonder fiscale gevolgen ten laste van de lijfrentebeleggingsrekening mogen komen.

#### Belang voor de praktijk

*Dit V&A is vooral van belang voor uitvoerders van lijfrentebeleggingsrekeningen. Aan de hand van dit document kan deze uitvoerder vaststellen welke kosten zonder fiscale consequenties ten laste van de lijfrentebeleggingsrekening mogen worden gebracht en welke kosten niet. Voor advieskosten geldt zonder meer dat deze niet ten laste van de rekening mogen komen. Gebeurt dit toch, dan wordt dat gezien als een gedeeltelijke afkoop van een lijfrente. Ter zake daarvan brengt de Belastingdienst negatieve uitgaven voor inkomensvoorzieningen ([art. 3.133 Wet IB 2001](#)) én revisierente ([art. 30i AWR](#)) in rekening bij de rekeninghouder. De kosten die ten laste van de lijfrentebeleggingsrekening mogen worden gebracht zijn benoemd en beschreven in het V&A. De Belastingdienst volgt hierbij de uitleg die de AFM aan deze kosten geeft.*

---

# Jurisprudentie

## Stallen, rijhal en weiland zijn aanhorigheden bij de woning

Rechtbank Zeeland-West-Brabant oordeelt dat de stallen, de rijhal en de weilanden aanhorigheden zijn van de woning die belanghebbende in 2018 heeft gekocht. Hiervoor geldt het 2%-tarief overdrachtsbelasting.

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant 28 januari 2022, ECLI:NL:RBZWB:2022:389](#)

Een man koopt in 2018 een woning. Bij de woning zijn gelegen stallen, een rijhal en weiland. De bestemming van het gehele perceel is ten tijde van de levering 'agrarisch bedrijf'. De man bewoont zelf de woning en houdt hobbymatig een aantal paarden. Hij heeft voor de woning 2% overdrachtsbelasting betaald en voor de stallen, rijhal en weiland 6% overdrachtsbelasting. Volgens de man zijn deze overige onroerende zaken aanhorigheden bij de eigen woning, zodat hij daarover niet 6% maar 2% overdrachtsbelasting is verschuldigd. Rechtbank Zeeland-West-Brabant is het met de man eens. Deze onroerende zaken zijn volgens de rechtbank in gebruik en dienstbaar aan de eigen woning. Daarmee vormen zij aanhorigheden bij de woning. Ter zake van de verkrijging is dan het 2%-tarief van toepassing.

### Belang voor de praktijk

*Bij deze uitspraak kun je gerust vraagtekens zetten. De rechtbank geeft aan dat tot de functies van de eigen woning ook behoren het bieden van gelegenheid tot het uitoefenen van hobby's. Dat op zich is juist, maar waar houdt het op? Als iemand hobbypiloot is, mag je dan ook de daarvoor benodigde hangar en landingsstrip tot aanhorigheid bestempelen? Naar onze mening niet. Van een aanhorigheid is sprake als een onroerende zaak ten tijde van de verkrijging naar objectieve maatstaven behoort bij de woning, daarbij in gebruik is en daaraan dienstbaar is. Niet relevant is of de verkrijger subjectief het inzicht heeft of de bedoeling heeft dat die zaak daaraan voldoet of zal voldoen. Het lijkt erop dat de rechtbank hier niet een objectieve maar subjectieve beoordeling maakt. Er was tenslotte sprake van een agrarische, dus zakelijke bestemming. Mogelijk gaat er in hoger beroep – gesteld dat dit wordt ingesteld – alsnog een streep door het 2%-tarief.*

In dit kader verwijzen wij graag nog naar twee andere uitspraken waarin de kwalificatie aanhorigheid van een weiland ter discussie stond:

1. [Rechtbank Noord-Nederland 2 februari 2021, ECLI:NL:RBNNE:2021:293](#): In deze zaak koopt belanghebbende een weiland om, naar zijn stelling, in te richten als achtertuin. Omdat belanghebbende geen enkel bewijs levert voor zijn stelling oordeelt de rechtbank dat er geen sprake is van een aanhorigheid.
2. [Hof Den Bosch 31 december 2020, ECLI:NL:GHSHE:2020:4057](#): In deze zaak koopt belanghebbende een tegenover de woning gelegen weiland tot behoud van een vrij uitzicht vanaf zijn woning. Het hof oordeelt dat er geen sprake is van een aanhorigheid omdat het weiland niet functioneel dienstbaar is aan de woning.

Inmiddels geldt het 2%-tarief alleen nog maar voor eigen woningen ([art. 14 lid 2 Wet belastingen van rechtsverkeer](#)). Voor deze zaak maakt dat geen wezenlijk verschil omdat de man de woning toch al als eigen woning/hoofdverblijf gebruikt. Maar als de woning niet als hoofdverblijf dient, geldt tegenwoordig het 8%-tarief. Datzelfde geldt ook voor aanhorigheden die niet gelijktijdig met de eigen woning worden verkregen. En als het aan het kabinet ligt, gaat dit tarief de komende regeerperiode nog omhoog naar 9%! Het maakt dan ook nogal wat uit of met de woning verkregen onroerende zaken kwalificeren als aanhorigheid.

## Beperking renteaftrek als gevolg van late verdeling

Een achterblijvende partner heeft niet de volledige economische eigendom zolang de ex-partner een belang heeft bij de waardeontwikkeling van een voormalig echtelijke woning. Hof Amsterdam oordeelt dat een deel van de hypotheekrente niet aftrekbaar is.

[Hof Amsterdam 22 januari 2022, ECLI:NL:GHAMS:2022:300](#)

Een vrouw en een man hebben op 15 oktober 1998 een stuk grond gekocht waarop zij een woning bouwen. De onroerende zaak is voor  $\frac{2}{3}$  deel eigendom van de vrouw en voor  $\frac{1}{3}$  deel eigendom van de man. Ter financiering van de aankoop van de grond en de bouw van de woning sluiten zij een hypothecaire geldlening. In de samenlevingsovereenkomst die zij op dezelfde datum hebben afgesloten, hebben zij onder andere opgenomen dat de verschuldigde hypotheekrente naar rato van ieders inkomen wordt gedragen.

De partners wonen tot juli 2013 samen in de woning. Daarna gaan zij uit elkaar en betreft de man een huurwoning. De vrouw en de kinderen blijven achter in de woning. Tot juni 2016 betaalt de man de helft van de verschuldigde hypotheekrente. Vanaf 1 juni 2016 betaalt de vrouw alle verschuldigde hypotheekrente. Bij de aangifte inkomstenbelasting over het belastingjaar 2016 trekt de vrouw de volledige hypotheekrente af. De Belastingdienst corrigeert de aangifte en stelt dat de vrouw slechts recht heeft op aftrek van  $\frac{2}{3}$  deel van de hypotheekrente. De vrouw is het hier niet mee eens en stelt dat zij recht heeft op de aftrek van de volledige hypotheekrente omdat zij de volledige economische eigendom van de woning heeft.

Hof Amsterdam constateert dat de woning pas op 7 mei 2018 volledig is overgedragen aan de vrouw. Vanaf die datum heeft zij 100% van de juridische eigendom van de woning. Tot de datum van overdracht gaat het risico van waardeveranderingen ook de man voor een  $\frac{1}{3}$  deel aan. De vrouw heeft in 2016 dus niet de volledige economische eigendom van de woning. Met als gevolg dat zij niet de volledige hypotheekrente kan aftrekken.

### Belang voor de praktijk

*Gaan partners uit elkaar en is er een gezamenlijke eigen woning, dan heeft iedere partner vanaf het moment van uit elkaar gaan slechts recht op aftrek van zijn/haar aandeel van de hypotheekrente. Voor de partner die de woning verlaat, geldt dit recht bovendien gedurende maximaal twee jaar ([art. 3.111 lid 4 Wet IB 2001](#)). De rente moet daarnaast door de betreffende partner verschuldigd worden betaald.*

*Het verloopt van de betaling en aftrek van de hypotheekrente in de onderhavige zaak kan als volgt worden weergegeven:*

| Periode                         | Vrouw                                         | Man                                           |
|---------------------------------|-----------------------------------------------|-----------------------------------------------|
| <b>Juli 2013 t/m juni 2015</b>  | Betaald 50%<br>Aftrekbaar 50%                 | Betaald 50%,<br>Aftrekbaar $33 \frac{1}{3}\%$ |
| <b>Juli 2015 t/m mei 2016</b>   | Betaald 50%<br>Aftrekbaar 50%*                | Betaald 50%<br>Aftrekbaar 0%                  |
| <b>Juni 2016 t/m 6 mei 2018</b> | Betaald 100%<br>Aftrekbaar $66 \frac{2}{3}\%$ | -                                             |
| <b>7 mei 2018 t/m heden</b>     | Betaald 100%<br>Aftrekbaar 100%               | -                                             |

\* Uit de uitspraak blijkt dat de inspecteur de aangifte van de vrouw over het belastingjaar 2016 corrigeert in die zin dat zij slechts recht heeft op aftrek van  $66 \frac{2}{3}\%$  van de hypotheekrente. Naar onze mening is dit niet correct als het gaat om de periode van januari t/m mei 2016. Tot 7 mei 2018 is de vrouw voor  $\frac{2}{3}$  deel eigenaar van de woning wat in principe aftrek van  $\frac{2}{3}$  deel van de verschuldigde hypotheekrente mogelijk maakt. Omdat de man in de genoemde periode echter 50% van de rente betaalt, drukt de rente slechts voor 50% op de vrouw en zou de aftrek daardoor beperkt moeten worden tot 50% van de hypotheekrente.

---

## Wie als eerste aangifte doet, krijgt aftrek

Rechtbank Noord-Holland velt een oordeel in een zaak waar geregistreerde partners ieder een woning hebben en beiden hun woning als eigen woning opgeven bij de aangifte inkomstenbelasting. De partner die als eerste zijn aangifte indient, mag de woning aanmerken als eigen woning.

[Rechtbank Noord-Holland 26 januari 2022, ECLI:NL:RBNHO:2022:1347](#)

Een man en een vrouw gaan in december 2014 een geregistreerd partnerschap aan. Ze hebben ieder een woning in een andere plaats en zijn in de plaats waar hun woning ligt, ingeschreven in de Basisregistratie Personen. De partners kiezen er niet voor om gezamenlijk aangifte te doen. De vrouw dient haar aangifte inkomstenbelasting over 2016 in op 9 juni 2017. De man dient zijn aangifte inkomstenbelasting over 2016 in op 17 juli 2017 en geeft de woning in zijn woonplaats op als eigen woning. De Belastingdienst corrigeert zijn aangifte met een verwijzing naar [art. 3.111 lid 8 Wet IB 2001](#): bij de belastingplichtige en zijn partner mag niet meer dan één hoofdverblijf in aanmerking worden genomen. Omdat de vrouw als eerste haar aangifte indient is haar woning fiscaal gekwalificeerd als hun eigen woning. De rechtbank volgt het standpunt van de Belastingdienst.

### Belang voor de praktijk

In [art. 3.111 lid 8 Wet IB 2001](#) is bepaald dat een belastingplichtige en zijn partner niet meer dan één hoofdverblijf in aanmerking mogen nemen. De wetgever beoogt hiermee te verhinderen dat partners tegelijkertijd voor twee eigen woningen hypotheekrenteaftrek krijgen. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar de rubriek 'Vraag van de maand' in deze nieuwsbrief.

### **Wie het eerste aangifte doet krijgt niet altijd de aftrek**

De stelling dat de partner die het eerste aangifte doet de aftrek krijgt gaat zeker niet altijd op. Van belang bij de beoordeling is het bepaalde in [art. 2.17 Wet IB 2001](#). In dit artikel is de toerekening van inkomensbestanddelen en vermogensbestanddelen tussen de belastingplichtige en zijn fiscale partner geregeld.

[Art. 2.17 lid 1 Wet IB 2001](#) geeft de hoofdregel en die bepaalt dat inkomensbestanddelen van de belastingplichtige en zijn partner in aanmerking worden genomen bij degene door wie de inkomensbestanddelen zijn genoten of op wie deze drukken. Volgens [art. 2.17 lid 2 Wet IB 2001](#) kunnen de belastingplichtige en zijn partner bij het doen van hun aangifte kiezen in welke onderlinge verhouding ze bepaalde inkomensbestanddelen aangeven. De keuze voor de verdeling van een gemeenschappelijk inkomensbestanddeel moet door de belastingplichtige en zijn partner gezamenlijk worden gedaan. Als zo'n gezamenlijke keuze voor de verdeling is gedaan, kan de inspecteur niet afwijken van die keuze. Dit is anders als de keuze onzuiver of onvolledig is. Het derde lid van [art. 2.17 Wet IB 2001](#) bepaalt namelijk dat de toerekening van een gemeenschappelijk inkomensbestanddeel en van de rendementsgrondslag fictief bij helfte plaats aan de belastingplichtige en bij helfte aan zijn partner als zij een onzuivere keuze hebben gemaakt. In de parlementaire geschiedenis is het volgende opgenomen:

"In het vierde lid (nu lid 3) is een regeling getroffen voor het bijzondere geval waarin partners niet tot overeenstemming komen over de verhouding waarin bepaalde inkomsten worden genoten c.q. waarin bepaalde aftrekposten drukken en voor de situatie dat een inkomensbestanddeel of een vermogensbestanddeel in het geheel niet in de aangifte is opgenomen. In dergelijke situaties wordt ter wille van een goede uitvoerbaarheid een wettelijk vermoeden van 50%-50% gehanteerd."

Als fiscale partners in hun aangifte ieder 100% van een gemeenschappelijk inkomensbestanddeel opnemen lijkt de conclusie gerechtvaardigd dat er niet sprake is van een gezamenlijke keuze. Dit wordt nog ondersteund door het feit dat zij ieder apart aangifte doen. In geval van een gezamenlijke aangifte biedt het aangifteprogramma van de Belastingdienst namelijk niet de mogelijkheid om meer of minder dan 100% van een gemeenschappelijk inkomensbestanddeel op te nemen.

---

## Nieuwsbrief Fiscaal Juridische Actualiteiten

De Nieuwsbrief Fiscaal Juridische Actualiteiten wordt verzorgd door Nationale-Nederlanden Bank en Nationale-Nederlanden Levensverzekering Maatschappij.

### **Redactie**

Ferd Beukers  
Gerda Lagarde  
Maarten van Mierlo  
Ruben Stam

Wilt u opgenomen worden op de verzendlijst of wenst u de nieuwsbrief niet meer te ontvangen? Stuur dan een e-mail naar [fja@nn.nl](mailto:fja@nn.nl).

Voor eventuele onjuistheden aanvaarden wij geen aansprakelijkheid.

© 2022 Nieuwsbrief Fiscaal Juridische Actualiteiten - Nationale-Nederlanden